

gentias confessionem requirit, ut supponitur ergo in tali casu non est necessaria confessio. Non obstat extravaganti *Onigenam*, in qua dicitur Petrus reliquam eis patetatem dispensandi thesaurum indulgentiarum vere continentibus, & confessis quia ibi Papa per contritos, & confessos aliud non intelligit, nisi homines in gratia confitentes, qui venient futurum culparum jam concreti sunt, & ideo cum quis jam est in statu gratiae, non est nova confessio, vel contritus ad indulgentiam lucrandam, ita Navarus, Suarez, Reginaldus, Bonacina, Faber, & alii patrem. Si vero in Balla exprimatur confessio, ut indicat contritus, & confessus indulgentia conceditur, non sufficit incepit esse in gratia per contritionem, sed necessaria est confessione secundum probabilem, & tuorem, sententiam, tamen si suceptor aliquis peccati mortali sibi fit confusus, quamvis deo contritus, & ratio est, quia indulgentia explicanda fuit, ut in Balla exprimatur, tunc quia particula & non est dislocativa, sed conjunctiva, & copulativa, dislocatio autem copulativa utriusque pars veritate exigit. Notatur autem dicitur, tamen si suceptor aliquis peccati mortali sibi fit confusus, non si nullum mortale post ultimum confessionem comitatus, tamen probabile est actualiter confessionem minimi necessaria esse, nisi summus Pontifex silenter declarat, & ratio est, quia suceptor indulgentia in proprio casu potest contritus, & confessus ad effectum consequenti indulgentiam, cum habuerit in prima contritione, & confessione permanenter, ac etiam post illam in aliquod veniale lapsus sit, ad confessionem venialium non censetur, modo in Balla veniam illius confessio non exprimitur, & ratio est, quia quando in Balla exprimatur confessio intelligitur de confessione mortalium, confessio enim impliciter, & absoluere potesta ex communione, & tenui Ecclesie mortalium confessio censetur, acque deo fieri Ecclesie venialium confessio precepere non solet, ita neque convevitur ad consequendam indulgentiam venialium confessio requirere. Ita Auctores superlatit, & alii patrem, ut videtur apud Bonacinam disp. 6. cit. q. 1. punct. 5.

64 Quarto queritur, an omnes facientes opus in indulgentiam requisita in istam, & aquiliter ejus fructum consequuntur. Ratio dubitabili est, quia fieri potest, ut idem opus postulatum inequaliter fiat a diversis hominibus, unus enim longior, & attenuatorem orationem visitans Ecclesias facere posset, vel majoris eleemosynam, quam alter, & tres dies jejuniū impositos in pane, & aqua jejunare poterit, alter modo communis; ergo videatur, quod cum opus inunctum inqualiter a diuinitate in omnibus inducendum est, etiam fructus in indulgentia partetur, & hac ratio Abellus loc. cit. Laym. c. 4. de Indulg. & alios ait, quod quamvis sufficiens, & iusta in iunctis indulgentiarum confessioni v. g. plenaria repertur, fieri tamen posse, ut non omnes integrum consequantur, ut invenimus illorum aliqui ad maximum pro peccatis committi tempore pene oculum obligati opus inunctum tepe peragant, quia quamvis causa inducendum in lege iustitiae, illorum tamen respectu quo pacto debet ad imperitatem disfotionem, quod etiam deducunt ex extravaganti. Bonac. VIII. Antiquiorum 17 cuius fine habet hanc verba: Homines plus, vel minus participante de indulgentia prout plus vel minus ad illius causam accedunt, & quod omniusque plus merebitur, & indulgentiam efficaces consequentur, qui Ballicas amplius, & devoutus frequenter. Probabilis tamen videatur, quod ait Faber, 7. cit. num. 225. aquiliter fructum indulgentiae ab omnibus participari ratione operis operari sciret ratione fructus ex ipsa indulgentia provenient, dummodo ab omnibus hoc opus integrum, quod in concessionem requiritur, ratione autem operis operari plus mecerit, quam alium, unde si in Jubilo concedatur indulgentia plenaria jejunantes tribus diebus, & tamen talis Ballicanis visitantibus, illeque orantibus pro herecum extirpatione & unius tribus diebus, neque ieiunio communis, & illam Ballicanis fei vel vident horum illis orando, alter vero jejunat in pane, & aqua, & illam Ballicanis ter vident in hora integra oratio, quamvis haec opera sint inaequales, & omnes tamen aquiliter lucubrum consequuntur, & indulgentiam plenariam, & sic aquiliter etiatis in omnibus ex opere operari, feliciter indulgentia plenaria ex opere tamen operantis, qui plus operat, & actiori jejunio ieiunare magis meretur quod vitam eternam consequendam. Ratio est, quia minus orans, & minores facies ablinetiam, esto minus, facias, quam alter, adhuc tamen facit opus postulatum, quod a Papa requirit, ideoque indulgentia fructum consequitur, & illud plus quod facit alter magis orans, & jejunans, esto fit bonum rambo non est a Papa requiritum ad indulgentiam lucrandam, & sed ad eius confessionem non pertinet, sed ad aliud scilicet, ad plures eterni glorie gradus consequendos. Et hoc modo sit Faber intelligentius Bonacinam VIII. in extravaganti ci-

tata, non enim vult quod plus orans, & arctius ieiunans plus meretur de indulgentia, cum ex vi concessionis omnibus plenaria concedatur indulgentia, sed vult dicere, quod ex opere operantis plus meretur, & quod certus, magis in effectu opus inunctum admipibile, propter quod indulgentia conceditur, ac proinde directius illi indulgentia applicabitur.

65 Quinto queritur, an eodem opere possit quis lucrat diversas indulgentias diversis concessis, ut si habeat tria granaria diversis beneficioribus beneficiata, & in singulorum beneficiorum concessis est annus indulgentiae dicenti item orationem Dominicam, ac lucraret tres indulgentias annos, si membrum recites orationem illam Dominicam, & idem queritur de similibus, ut canum concedetur visitantibus talem Ecclesiam, ut lucraret omnes indulgentias, quas consequuntur illi, qui visitant tales, vel tales Ballicanis Romae existentes, ubi sunt alii, vel similes indulgentias, & queritur, inquit, an uno actu & eadem oratione omnes illas lucraret indulgentias. Respondet cum distinctione, nam si fieri sit de variis indulgentiis plenariae variis illis concessis, non est dicendum eum simul cum eadem recitatione orationis Dominicana plures illas indulgentias singulis granis concessas lucrari cum duplex indulgentia plenaria acquiri non possit, signum per annum totum remittit debitus si vere illam lucraret. & ideo veritatem non est Pontifices in concessionis similibus indulgentiarum intelligentes Plenarias, sed de diversis indulgentiis terminatis, & quibus loquendo, si alter in concessionis indulgentiae non exprimatur, dicent tum est non sufficere unum actum ad omnes illas indulgentias consequendas, sed animumque proprium opus postulatum requiretur, cum enim Pontifex habenda annua gratia non sufficit, in propria casu potest, consequentur, & contineat ad effectum consequenti indulgentiam, cum habuerit in prima contritione, & confessione permanenter, ac etiam post illam in aliquod veniale lapsus sit, ad confessionem venialium non censetur, modo in Balla veniam illius confessio non exprimitur, & ratio est, quia quando in Balla exprimatur confessio intelligitur de confessione mortalium, confessio enim impliciter, & absoluere potesta ex communione, & tenui Ecclesie mortalium confessio censetur, acque deo fieri Ecclesie venialium confessio precepere non solet, ita neque convevitur ad consequendam indulgentiam venialium confessio requirere. Ita Auctores superlatit, & alii patrem, ut videtur apud Bonacinam disp. 6. cit. q. 1. punct. 5.

66 Sexto queritur, an omnes facientes opus in indulgentiam requisita in istam, & aquiliter ejus fructum consequuntur. Ratio dubitabili est, quia fieri potest, ut idem opus postulatum inequaliter fiat a diversis hominibus, unus enim longior, & attenuatorem orationem visitans Ecclesias facere posset, vel majoris eleemosynam, quam alter, & tres dies jejuniū impositos in pane, & aqua jejunare poterit, alter modo communis; ergo videatur, quod cum opus inunctum inequaliter a diuinitate in omnibus inducendum est, etiam fructus in indulgentia partetur, & hac ratio Abellus loc. cit. Laym. c. 4. de Indulg. & alios ait, quod quamvis sufficiens, & iusta in iunctis indulgentiarum confessioni v. g. plenaria repertur, fieri tamen posse, ut non omnes integrum consequantur, ut invenimus illorum aliqui ad maximum pro peccatis committi tempore pene oculum obligati opus inunctum tepe peragant, quia quamvis causa inducendum in lege iustitiae, illorum tamen respectu quo pacto debet ad imperitatem disfotionem, quod etiam deducunt ex extravaganti. Bonac. VIII. Antiquiorum 17 cuius fine habet hanc verba: Homines plus, vel minus participante de indulgentia prout plus vel minus ad illius causam accedunt, & quod omniusque plus merebitur, & indulgentiam efficaces consequentur, qui Ballicas amplius, & devoutus frequenter. Probabilis tamen videatur, quod ait Faber, 7. cit. num. 225. aquiliter fructum indulgentiae ab omnibus participari ratione operis operari sciret ratione fructus ex ipsa indulgentia provenient, dummodo ab omnibus hoc opus integrum, quod in concessionem requiritur, ratione autem operis operari plus mecerit, quam alium, unde si in Jubilo concedatur indulgentia plenaria jejunantes tribus diebus, & tamen talis Ballicanis visitantibus, illeque orantibus pro herecum extirpatione & unius tribus diebus, neque ieiunio communis, & illam Ballicanis fei vel vident horum illis orando, alter vero jejunat in pane, & aqua, & illam Ballicanis ter vident in hora integra oratio, quamvis haec opera sint inaequales, & omnes tamen aquiliter lucubrum consequuntur, & indulgentiam plenariam, & sic aquiliter etiatis in omnibus ex opere operari, feliciter indulgentia plenaria ex opere tamen operantis, qui plus operat, & actiori jejunio ieiunare magis meretur quod vitam eternam consequendam. Ratio est, quia minus orans, & minores facies ablinetiam, esto minus, facias, quam alter, adhuc tamen facit opus postulatum, quod a Papa requirit, ideoque indulgentia fructum consequitur, & illud plus quod facit alter magis orans, & jejunans, esto fit bonum rambo non est a Papa requiritum ad indulgentiam lucrandam, & sed ad eius confessionem non pertinet, sed ad aliud scilicet, ad plures eterni glorie gradus consequendos. Et hoc modo sit Faber intelligentius Bonacinam VIII. in extravaganti ci-

conceditur templo, etiam ad ejus Cœmeterium extenderit, nam in favorabilibus sub nomine Templo, & Ecclesie comprehendet. Quando autem ad indulgentiam lucrandam exigunt visitare quinque altaria in aliqua Ecclesia, diximus ibidem non sufficere talem visitationem in Cœmeterio, & extra Ecclesiam, quia licet ille dicatur in Cœmeterio moraliter Ecclesiam visitare, non tamen dicatur moraliter visitare hoc altare, & illud, sed Ecclesiam ingredi debet, an vero ad visitanda altaria requiratur motus corporis, quo aliquis singulis feos finit aeat, licet affirmet Rodriguez cum quibusdam aliis, communis tamen, & probabilis opinio negat illa visitanda opus effe locali motu singula altaria lustrare, quod verum est, ut diximus ibidem, si in eo loco, & si sit visitans, in quo moraliter censerit possit illis praesens, & ad quodlibet ex illis orare, unde non sufficit esse intra Ecclesiam, & ad hoc, vel illud altare animo tantum converti, sed aliquo gestu, vel conversione capitis, vel corporis opus est significare conversionem animi ad singula altaria, quia, ut ait Card. de Lugo loc. cit. ad lucrandam indulgentiam exigunt visitatio sensibilis, hoc est talis actio, que exterius significat ad tale altare orationem fieri.

68 Octavo, quia supra dictum est ad lucrandam indulgentiam opus est praefereas, et quia Superiora praefera sunt in concessione indulgentiae, queritur an pars operis inuncti proficit ad lucrandam indulgentiam, vel latenter partem ejus, ita ut qui exhibet dimidium operis inuncti, lucret falso dimidium eius. Communis opinio negat, nisi sit in Balla exprimatur, ratio est, quia indulgentia regulariter loquendo non conceditur divisibilitate pro divisibilitate operis, sed indivisibiliter pro tota operi, quia Superior non concedit partem indulgentiae pro parte operis, sed ad indulgentiam consequendam totum opus requiri, ergo qui totum opus non adimplerit, nec totum, nec ullam consequitur indulgentiae partem, nec totum, nec ullam consequitur indulgentiae partem, sicut relatum, vel promissum sub pluribus conditionibus non debetur non adimplerit omnibus illis. *Cum fundus sit de conditionibus, & demonstrationibus*, unde in hoc differt indulgentia a satisfactione Sacramentali, que elevatur divisibilitate, atque id quia partem penitentia imposita adimplavit, tamen partem satisfactionis Sacramentali illi parti correspondente obtinet, quia delicto peccatum, quo sit per satisfactionem Sacramentalis, per partes fieri visitatur. Notatur vero diximus, nisi alter in Balla exprimatur, alter enim dicendum est, si alter in Balla exprimetur, cum indulgentia tantum valeat, quantum sonat, & a voluntate concedentis vim habeant, unde concedi potest indulgentia sub talis forma, ut per partes qui eam lucraret v. g. si recitanti Psalmum conceditur indulgentia anni. Ita tamen, ut qui dicitur dimidium etiam annum indulgentiae lucraret, & si de aliis partibus cum proportione, tunc enchytra Psalmi recitatione, inchoabatur quoque effectus indulgentiae, & successore cum ipsa recitatione continuabatur, & sic recitans indulgentiam hanc per partes lucraretur, & in fine recitationis dicitur totam indulgentiam anni, anno lucratus est, licet autem indulgentia ita concedi potest, regulariter tamen non est in usu, sed absolute requiritur, & postulatur aliquod totum opus, ut conditio ad indulgentiam lucrandam, quo completo indulgentia conferatur, & non ante, ut patet in Jubileis ordinariis, in quibus ad indulgentiam lucrandam praefibuntur, ut tribus diebus ieiunetur, & tales Ecclesie visitantur, quibus expletis indulgentia acquiratur, unde indulgentia conferatur in non adimplectionis operis, vel operum praeditorum. Ita Navar. Siare, Reginaldus, Coninchus, Card. de Lugo, Bonacina, Faber, & alii Recentes palmarum.

69 Sexto queritur, an opus obtineri sibi ipsius indulgentiae repetito opere innundetur, ut v. g. si visitans Ecclesiam consecutus est indulgentia, an ter visitans eadem die, tunc iterum indulgentiam lucraretur. Respondet cum distinctione, quando indulgentia est perpetua, & absque temporis determinatione concedita, ut in tunc concessione indulgentiae dicatur absolute, quicunque qui visitaverit Ecclesiam Metropolitanam, talem indulgentiam consequetur, potest si ipius obtinet opus inunctum repetito opere innundetur, quia quamvis causa inducendum in lege iustitiae, illorum tamen respectu quo pacto debet ad imperitatem disfotionem, quod etiam deducunt ex extravaganti. Bonac. VIII. Antiquiorum 17 cuius fine habet hanc verba: Homines plus, vel minus participante de indulgentia prout plus vel minus ad illius causam accedunt, & quod omniusque plus merebitur, & indulgentiam efficaces consequentur, qui Ballicas amplius, & devoutus frequenter. Probabilis tamen videatur, quod ait Faber, 7. cit. num. 225. aquiliter fructum indulgentiae ab omnibus participari ratione operis operari sciret ratione fructus ex ipsa indulgentia provenient, dummodo ab omnibus hoc opus integrum, quod in concessionem requiritur, ratione autem operis operari plus mecerit, quam alium, unde si in Jubilo concedatur indulgentia plenaria jejunantes tribus diebus, & tamen talis Ballicanis visitantibus, illeque orantibus pro herecum extirpatione & unius tribus diebus, neque ieiunio communis, & illam Ballicanis fei vel vident horum illis orando, alter vero jejunat in pane, & aqua, & illam Ballicanis ter vident in hora integra oratio, quamvis haec opera sint inaequales, & omnes tamen aquiliter lucubrum consequuntur, & indulgentiam plenariam, & sic aquiliter etiatis in omnibus ex opere operari, feliciter indulgentia plenaria ex opere tamen operantis, qui plus operat, & actiori jejunio ieiunare magis meretur quod vitam eternam consequendam. Ratio est, quia minus orans, & minores facies ablinetiam, esto minus, facias, quam alter, adhuc tamen facit opus postulatum, quod a Papa requirit, ideoque indulgentia fructum consequitur, & illud plus quod facit alter magis orans, & jejunans, esto fit bonum rambo non est a Papa requiritum ad indulgentiam lucrandam, & sed ad eius confessionem non pertinet, sed ad aliud scilicet, ad plures eterni glorie gradus consequendos. Et hoc modo sit Faber intelligentius Bonacinam VIII. in extravaganti ci-

70 Præcedentibus Disputationibus iam sufficienter tractavimus de satisfactione, qua aliquis ex opere operatus potest de condigno debitum peccatum temporalis, quod haberet, dilute, ac etiam de satisfactione Sacramentali, qua potest ex opere operato ad eodem peccate reatu, berari per Sacerdotis claves, & virtutes Sacramenti Poenitentiae, & praetenti disputatione egimus de alio modo, quo etiam ex opere operato debitum dilutitur per satisfactionem Christiani Domini, & Sanctorum, que nobis per indulgentias applicantur ab habente claves thesauri Ecclesie, in quo illæ referuntur. Restat tandem, ut in fine disputationis huius agamus de alio modo, quo fidèles se invicem iuvare possint ad huius debiti solutionem, quatenus unus pro alio satisfacere potest vivere, vel defuncto, que dicuntur suffragia, de quibus breviter agemus in hac questione.

ARTICULUS PRIMUS.

71 *Ad, O quomodo possint fidèles se se invicem suffragia iuvare.*

71 Non sine suffragi, quod à suffragando dicitur, quod significatur votum ad officia, & dignitates, quod in favorem alterius fertur, ut in electionibus congitit, & quandoque etiam significatur auxilium, quod alteri praebetur, & hoc modo accipitur in proposito, nempe pro auxilio, quod unus fidélis alteri præcepit ad consequendam peccatum temporalis remissionem. Triplex autem est suffragium, quod potest unus alteri communicare, & per quod potest suum iuvare. Primum est Sacramentum Missæ sacrificium, de cuius valore, & applicatio non sufficiunt regiom 1. & sent. disp. 4. qu. 6. & 7. & superius disp. 19. qu. 4. & 5. Secundum tunc iudicatur, de quo etiam fatus diximus in precedebus quæst. disputationis huius. Tertium tandem sunt operationes proprie penales, & satisfactoriae, ut orationes, ieiunia &c. quibus fidèles se se invicem iuvare possint. Personæ vero fidélis, quibus haec suffragia applicari possunt, sunt duplices tantum generis, nimirum viatores, sed in hac Ecclesia militanti degentes, & mortui in Purgatorio existentes. Beati enim, ut dicitur est q. præc. ar. 1. nostris auxiliis non regent, & suffragia, quia fuit in termino ultimo, ne penitentiis quibusdam habent, nec habere possint, cum nec ullum habeant reatum, ne peccare possint, excluduntur quoque damnati in Inferno, quia fecerunt remissione peccatorum non sunt capaces, ita nec remissio pene ex illo relñeatur. De suffragiis bonorum operum, ut suffragiis operantis, sive de suffragiis bonorum operum, que fidèles alii comunicant.

72 Primo itaque certum est, ac de fide dari aliquo modo hanc suffragiorum communicationem inter fidèles, hoc est communiationem bonorum operum, quibus mutuo se iuvant, id enim aperte afferitur in Symbolo Apostolorum, ut notar. Afrasius notar. lib. 1. tit. 37. art. 1. dicitur, *Credo Sanctorum Communionem*, cuius articuli sunt sibi, ut docent Theologoi, non tamen veteres, tunc recentiores in Ecclesia esse communiationem bonorum operum inter homines iustos, quatenus se invicem illi iuvare possint, nam homines iusti sunt membrum unius corporis Ecclesie sub uno capite Christo, unde Ephes. 4. comparat Apolokus Ecclesiam corpori humano, in quo certum est unum quodque membrum non sibi soli, sed alii, quoque inferiori, sicut ergo unum membrum alteri potest auxiliu, ita viri iusti alteri operi fieri potest per suffragia, & opera satisfactoria, & hoc etiam expresse deducitur ex illis Jacobis 5. *Ora pro nobis in iustis vestris*, ut ieiunis, & ad Rom. 15. *Oferro vos fratres pro Domino Iesu Christi, & Charitate Spiritus sancti*, ut adiuveris me in orationibus vestris pro me ad Domum, ac etiam ex illo Pafn. 1. *Parce mihi ego omnia timor meus*, & *et suffragentium mandata tua*; ergo membra Ecclesie, cui sunt fide-

quod remissionem peccatae precepatis mortalibus jam remissis debitis, non tam sicut penitentia venialibus quibus detinatur, debet, quia ut dicebamus, non remittitur pena ante remissionem culpa, cum manere culpa semper remaneat dignitas, & obligatio ad peccatum. Quod vero neque status gratiz sic necesse erat in eis, pro quo inflagravit offensio, non confonat doctrina scripturarum traditam q. praecepit, art. 2. n. 6 si biximus ad indulgentiam lucrandam statua gratia requiri, quod etiam tenet Faber illi citatus disp. 33. cap. 7. ab initio, & rationes sibi adductae pro peculiaitate huius conditionis ad lucrandam indulgentiam idem aliud citamus. Quid vero dicendum sit ex exceptione legata a temporali non videtur procedere, nec esse satisfactorium, unde si Praelatus sublitis principiis, ore, vel lejonus in aliorum satisfactionem, si haec opera penitentia subditus exequatur in statu peccatum mortalis, voluntas Praelati est quidem Deo accepta, sed opera illa non sunt satisfactoria, quia jejunia, & oratio, sunt actiones meritorias personales, quorums causa propria, & proxima est orans, vel lejonus, & ab eo exequuntur in statu peccati mortalis, ut supponimus. Ita Bonac. disp. e. cit. q. 2. p. 2nd. 2. plures aliqui citamus. Tempore autem dicitur dicens dispa. e. q. 3. art. 3. n. 66. Tertio autem dicitur dico quod ambo condicione recipiuntur, &

pariter probant pro lucrando iusfrigio, & determinem iuri aucti-
tum inter indigentiam, & satisfactionem Sacrae Maledicentie cur-
rit pariter in proprio de Suffrigio, & praesertim de eo, quod
est satisfactorum ex opere operantis, ut sunt orationes, que ab
honore justo affectuntur.

84 Secundum, loquendo de oblationibus requisitis ex parte offertis, ut suffragium habeat effectum; prima, & principia assignari solet, quod sit in statu gratie, & ratio est, quia existens in peccato mortali indignus est remissione tam culpe, quam penae, & consequente ei impotens ad obtinendum alteri remissionem penae, sed ad satisfaciendum pro altero. Hoc autem intelligendum est de opere satisfactorio ex opere operantis, ut enim diximus ab initio qualionis suffragia sunt in duplice differentia, alia sunt satisfactoria ex opere operato, ut ex sacrificiis, & indulgentiis, alia ex opere operantis, ut sunt orationes, ieiunia, & aliae operationes penales satisfactoria, quibus fidem le ieiunice invicem juvare possunt: si ergo loquuntur de opere satisfactorio ex opere operato, dicendum est prodebet illis etiam offertis non sit in statu gratiae, valor enim illius suffragii a probitate Sacrorum offertis non dependet, quia principalis offertis est ipse Christus, & prout ab illo tempilla oblatio Deo gratissima. Hoc etiam intelligendum est de suffragio factio ab aliquo in persona propria, nam si preces offerantur a Sacerdote in persona Ecclesie, quales sunt, quae sunt in Missa, & divino officio, haec orationes dicas etiam in Ministro peccatore aliunde valent per modum satisfactionis, vel falem per modum impetrationis iuxta diversitatem opinionum, quatenus Ecclesia per eos illius Ministri suas preces, & vota Deo representata, Ita communiter discurrunt. Recentiores supradicti. Verum Faber loc. cit. inquit iuxta principia doctrinae Scotti neque haec conditionem esse ex parte offertis necessariam, quia sicut lenitudo Scotti peccator existens in peccato mortali potest satisfacere in Sacramento presentiente pro pignora temporali debita suis peccatis, que jam prius dimulsi erant quo ad culpam, nulla videtur ratio propter querum non potest etiam satisfacere pro alio ratione solutionis pignora debita offerere, eodem equivalentem pignore. Sed rursus replico, id non consonare doctrina Jam tradidit qui precepit nro. 60, ubi diximus ad indulgentiam lucrandam statua gratia requiri, quod si net etiam ipse Faber disp. 38. c. 7. ubi ipse quoniam latere non valere paritatem ex satisfactione facientem, sed deductam, cum enim haec sit executio partis Sacramenti iam suscepit, suum effectum conferre potest quod ad temeritatem penae temporalis ex peccato condonatis relata; quam pars Sacramenti continet, etiam in statu peccati adimplente, cum tamen effectum conferat ex opere operato, quod de suffragiis dici nequit, qui sunt conferant effectum ex opere operantis. Hoc autem intelligendum est differenter suffragium sponte sua, & nomine proprio, non autem ex pracepto alterius, ut una legata

nonne propriis, & suorum operis, & instrumentorum, quae ad testatoribus reliqua, & talem esse debere in gratia, ut suffragia sint utili defunduntur. Bannes tr. 4. c. 2. sect. 1. ait dubitandum esse.
83 Sed dubium est, an opus adhuc valeat, & profit, si preci-
pitis sit in gratia, exequitur vero, sed amplius illic sit in pec-
cato mortali. Respondent D.D. cum distinctione, opera que per
alium fiunt, duobus modis fieri possunt; primo enim fieri possunt
per alium, tamquam per instrumentum; secundo enim fieri possunt
tamquam per instrumentum scilicet per alium, tan-
quam per causam propriam, & proximam illorum operum,
quando fiunt per alium, tamquam per instrumentum, sunt fa-
ctistoria, quavis illi, qui ex facit, sit in peccato mortali, &
ratio est, quia opus est factis facientis, quatenus provenit a prin-
cipi agente, quare si praepiciens, qui est agens principale, sit in
gratia opus valer, & prodet a factis facientis, ut si Dominus in
gratia existens praepicit per famulum, vel per amicum suo no-
mine eleemosynas fieri & hoc verum eile dicunt quamplures,
quaavis praepiciens in peccatum mortale incitat, polquisque
opus fieri mandavit, modo est in gratia, quando opus praepi-
cit, quia opus est meritum, quatenus ab agente principali
provenit, ab illo autem provenire conatur, quatenus volunt, &
praepicit illud fieri si ergo tunc in gratia fuerat, opus valer,
& prodet etiam si praepiciens potest in peccatum incitat. Si ve-
ri exequitur non fit causa mere instrumentalis, sed proximus, &
principalissimus operis, opus ac eo praeftatum in peccato

DISPUTATIO XXIV. DE PURGATORIO.

HACTENUS disputavimus, qua ratione in hac vita remissionem peccatorum obtinere possimus tam secundum culpam, quam secundum penam, & non tantum per satisfactionem sacramentalem, sed etiam per indulgentias, & suffragia. Sed quia sapientia contingit aliquos ex hac vita decedere, antequam pro peccatis plene fatiscerint, & Iniquitatem non solum pro vivis, sed etiam pro Detunctis concedentur, & suffragia à viventibus eisdem quoque applicari solent; in hac disputacione discurrendum est, quia ratione anima sic decedentes post hanc vitam purgari possit, & remissionem penarum ex dimissis culpis remanentium consequi, pro cuius intelligentia, quatuor praesertim hic sunt inquirenda, & discurrendum, primo, an dicitur Parafidiorum, secundum qualis, & quanta sit eius pena; tertio, qualis sit status gratiae animorum in ipso permanentium, & tandem quibus modis à nobis iuvati possint per indulgentias, & suffragia.

QUÆSTIO PRIMA.

De existentia Purgatorii

Ne de nomine sit contentio, per Purgatorium, locum quemdam intelligimus in quo tanguam in carcere post hanc vitam usque ad certum, a definitum tempus animæ fidelium detinuntur, ac purgantur quia in statu quidem gratia, sed tam nonnihil plene, a sufficienitate a peccatis purgatur, & corporibus exercitare ubi delictum vivorum orationibus, & suffragiis, ac praeferim Sanctissimo Misticæ Sacrificio juvari possunt, ac a penitentiis ut tandem sic purgatio in Celum evolare possint, in quo nichil in conquitandis introie potest; & discordum ergo est in praefatis questione, a Purgatorium detur, & in quo loco, & quibus causis fuerit a Deo institutum.

ARTICULUS PRIMUS.

An Purgatorium decur, & in quo loco.

Non defuerunt Hæretici tam veteres, quam recentiores, qui Purgatorium omnino de medio tollere conati sunt. Ita Valdenses, Albigenses, Apostolici, & plures alii fidei Catholicae hostes, ut refert Bellarmin, lib. 1. de Purgatorio c. 2. quibus adhuc usum hodierni Heretici Lutherani, Probauit per ignem hoc patet, ut ipsi illa relinquat, & per lignan, stipulam, &c. peccata venialis; quo credeamus, iudicium editi, punienda, sed qui ea commisit salviabitur per ignem, qui purgabitur. Alia plura Scriptura & loca vide apud Brancacum tom. 4. de omnibus novis suis disq. 26. ar. 2. §. 1. & apud Bellarminum l. c.

& Calvinistis, qui omnes nullum esse posthac vita Purgatorium contendunt, sed animas statim, ac corporibus separantur, vel in Celum confundere, vel in Infernum destrui, quorum fundamentum fuit, quia nullum dicerimus esse dixit inter peccatum veniale, & mortale, sed omnia peccata esse mortalita, & non remittit dicta peccata quinteniam tota pena remittit, ex quo deducimus nonad Purgatorium, quoniam in illo per nos peccata venialia purgantur, & penas corporum mortalius remissifum. Unde animas hoc mundo descendentes, vel ad gloriam, vel ad Infernum statim ire dixerunt, quod confirmat ex illo Ecclesiast. 11. Sicut idem lignum, sive ad Auferum, sive ad Aquilonem ubiqueque occidere, Et ibi eris, & Apoc. 14. Beati morienti qui in Domino moriorint, amodo iam dicit Spiritus, ut regnante laboribus suis, opera enim illorum sequentur illos, & Match. 15. Venite benedicti, percipite regnum, Ut omnes maledicti in igne eternorum, &c. Ceterum tamen est, & de fidei in Purgatorium, in quo aliquis anima positis temporalibus purgantur, plures enim anima nullorum est corpore separantur, sicut in gratia decedant, non tamen auctoritate propria culpis in hac vita commisisti, licet jam remissi, plene satisfecerunt quare cum integrè debitum solvere tenentur, & reatus penas in illis remaneant, antequam in Celum recipiantur a aliquis penas subiungere debent, ut plene satisficiantur, & hoc.

5 Secundum probatur haec veritas ex universaliter totius ab initio Ecclesie confensu, quae semper pro definitis orari curavit ut confiteat ex antiquissimis liturgiis, ac libris, ritualibus D. Jacobii, D. Marci, D. Basili, & Hieronymi, ac Romana, qui creditur eis D. Petri, & habetur intio tom. 6. Bibliotheca Patrum, in quibus omnibus certe quadam preces pro definitis inquit, Item ex variis Conciliorum, in quibus prescribitur ut orationes, & suffragia pro defunctis offerantur, ut in Concilio Carthagin. 3. c. 29. Branchaei 1. c. 39. & Arelat. 1. c. 14. unde sequitur aliquos fideles defunctos in callo loco esse, ubi orationibus, & suffragiis juvati possint, qui locus ab Ecclesiastice Purgatorium appellari conuexit, & quavis in facilius literis hanc veritatem sub explicito Purgatori nomine non habebamus, fatis est in illis inventi locum sub tali nomine significatum; atia quoque antiqua Concilia ad hanc veritatem non comprehendunt, adhuc Branchaei 1. c. 8., nimirum Valentinius, Tolentanus, Nicenam, Cablonensem, Triburiente, Salegastam, & alia, quae apud ipsius videtur possunt. Et denique probatur haec veritas ex Concilio Florentino in litteris unionis, & Tridentino sensu, c. 3. & Decreto de Purgatorio, & secl. 1. c. 2. & 2. c. 3. ubi id credendum est de dictamin sub pugna anathematizans, & ne predicti c. 2. & 2. suoliquiter agendo de Sacrificio Messe: Quoniam non sublimis dignitatem suorum peccatorum, donis, & satisfactionibus

fideles in gratia Christi exilentes non sibi folis, sed aliis quoque prodebat, & se invicem juvare posseunt. Hoc etiam passim dicentes SS. Patres, & prefigit August. tract. 32. in Joan. circa finem, & Chrysostom. homil. 41. in ad Corint. quod ad hoc etiam verba Pauli ponderat ad Corint. 2. Adjuvantibus vero suis in operatione probatis, ut ex multis personis eius, quam nullus est donatorius, nisi multos gratias agatur per eum, ex quibus deducit Chrysostomus folere Deum alii propter alios gratificari unde finit subdit: *unum corpus omnes sumus, licet sicut membra a lia aliis illustrata, undique veniam ipsi imputari ticer precibus pro ipsi suffici;* qui propter de hac veritate sic generatum sumptu neque Haretici contradicunt, nam & ipsi quoque fatentur alios ab aliis orationibus fatent adjuvari posse, cum hoc manifeste constet ex multis scriptis locis.

73 Secundo est difficultas, *an fideles possint per suffragia nisi* vicem juvare ad fastidium pene temporali; nam *hanc* re-
sponsum concedunt quidem fideles posse se invicem juvare, & suffragari fed, dicitur hoc tam fieri posse impetrando, ac merendo
de congre., ut Deus penam remittat, sive immediate
aliam gratiam condonando propter orationes a iteris, sive dando
aliquid auxilium propter calam. orationes, quo altera hinc ope-
retur ad talen remissum obtineandam. Fundamentum enim ex,
cuius scriptura videtur dicere, quod uniusquam peccator in
gradum specialissimum, etenim secundum hanc rationem est
altri incommunicabile, negatur tamen secundum aliis gradus am assignari eis personale, & non posse alteri communica-
ri. Dices non posset contrito unius satisfactio pro culpa alterius; ergo nec pena. Negatur consequentia, quia ut ait Iulius loc. c., Deus congruissime noluit de facto culpam remi-
tere sine ipsius peccatoris retractatione, ut qui voluntarie pe-
cavit, voluntarie etiam ad Deum redire, quia ratio in solutione
penae non procedit quia ita voluntaria esse non debet.
Et si quis dicit, quod hoc est contra iuramentum, quod
in libro de iure et de causa sententia.

qui scriptura videntur dicere quod alii quae per se propria perfoma hanc penam sufficiere debet, ad Galat. 6. *Uniusquisque enim suus est portabilius* 2. Corint. 5. *Unaq[ue] res ipsae progesit in corpore sua*, Piam. 61. *tu redies unicuique secundum operas tua[s]*, & similia. Deinde quia debitum penae est debitum personalis, non ergo non potest per alium solvi, sed folium per eum, qui peccavit. Tandem quia meritum, & opus bonum est personalis, ita ut nemo possit alterius sumum meritum profari, ut illi valeat ad gloriam obtinendam; ergo neque potest illud ita ei communicare, ut penale pro eo debitum solvat. Ceterum quid fideles possint si invicem juvare etiam ad satisfacendum pro poenitis temporalibus debitis pro peccatis docent Theologi communiter in 4. diff. 20. id D. Thomas ibi qua[est]. 1. art. 2. D. Bonaventura part. 2. art. 1. Alençus 4. part. qua[est]. 24. membr. 4. articul. 4. & Scotus noster hoc tamquam certum supponit ut illud sit. art. 1. & hoc expressè docet Catechis. Pii V. in fine de Sacramento Poenitentie, ubi inquit, quod: *In o[mni] summa Dei bonis, & elementia maximis laudibus, & gratiarum aliis honoribus predicanda est*, qui humana imbellitatis hoc condonavit, ut unius pro aliis satisfactio posset, & iufra hanc appellat solutionem his verbis *Qui divina gratia predicti sunt, alterius nomine possunt, quod Deo debetur per placere, quare si us, quidam paulo alterius modo portare videtur*, & subdit hoc modo in Ecclesia intelligendam esse Sanctorum Communionem, solvere autem, & satisfacere non est impetrare, ut constat, sed premium offere, possunt ergo fideles, non folium impetrando, sed etiam solvendo aliis iufragari, & plane hoc etiam ratio ipsa fudet, quia si impetratio pondus justi alii obtineat remissione penae, tanto magis poterunt oblatione penae equalis, cum factus sit apud homines equalis, vel consono prelio aliquid obtinere, quam gratis folium præsumere, & impetrare, ut bene discutit Card. de Lugo disq. 28. lect. 1. & ratio a priori est, quia opera iusti de le habent equalitatem in ratione satisfactionis cum poena illa temporali pro ea offeruntur, aliquo neque pro se posset condigne satisfacere.

74 Hoc etiam confirmatur ex doctrina Scotti quodl. 20. art. 1. superius relata q. 1. huius disp. art. 1. num. 5. ubi infinitus fideles alii suffragari possa nedum per modum imperatio[n]e, & merci[ti]e de congre[u]s, sed etiam per modum satisfactionis, ut etiam Faber advertit, disq. 37. c. n. 5. sic enim in opere meritorio, ut est ratio, triplicem gradum meriti reperi[t]. Primum appella[t]ur a Scotto gradus specialis fidelium, qui valet ipsi oranti, & operanti opus meritorium, & ille gradus est ita oranti, & operanti propriis, ut nullo modo proficit ne[re]s, nec aliis applicari posse ordinata voluntate, quia unusquisque magis se ipsum diligere tenetur, quam aliis ordinata charitate, & idem meritum proprium sibi conveniens, & utile ad beatitudinem consequendam alteri conferre non debet. Secundus gradus meriti est generalissimus, qui toti Ecclesiæ valet, nec enim debet orans omnes includere, tota enim Ecclesia de utilitate boni operis facta a quolibet fidel[i] participat propte charitatem, que totius Ecclesiæ vinculum est, & unio. Tertius gradus meriti in opere bono est gradus quadam mediis, quo opus illud bonum valet illi, cui per orantem specialiter applicatur, quod probat, quia in Ecclesiæ sunt speciales orationes, alia pro vivis, alia pro mortuis, alia pro benefactoribus, alia pro amicis, & aliis; frustra autem assignaretur orationes predictæ si non plus valent illis, quam generat[ur] eucaristie in Ecclesiæ, non valent autem eis primis, vel secundo modo, fed tantum tertio modo, quia deo acceptabili, quia plus iuri[is] videtur habere in illa operis auctor, quando ea facit quam aliis, in quos postea quadam rebus translati sunt facti sicut in diffinitivo.

75 Quarto est difficultas, an suffragia profint de condigne & de iustitia. Negant Medina, Corduba, & ali dicentes tam satisfactionem esse ex mera Dei liberalitate, quorum fundamentum est, quia secundum iustitiam punivit[ur] reus est punibilis perfidior propter ostentam perfidiam, id est iustitia punitiva habet pro obiecto proprio personam rei, & non aliam, & consequenter secundum iustitiam vindicatio cadit super re ipsum, non super alium, quia secundum iustitiam non cogitur Iudex acceptare satisfactionem personalem unius non satisfactio[n]e personali alterius. Communior tamen, & probabilior est opinio affirmat quam etiam tenent Scutus, Faber, Cardinalis Lugo & plures alii afflentes esse, quidem de condigne, quia dicens[ur] est, ut si aliquis innocens patienti patitur, eius pulsus relaxetur pena quam alterius citius amicus debeat, & quod posset ipse filii, vel fratribus redimere penam peccati illa sponte suscep[t]a. Addunt etiam dici posse de iustitia, non quidem commutativa, quan[do] non habet Deus ad homines, ut dictum est lib. 3. sent. disp. 3. q. 5. art. 5. n. 209. sed vindicativa, non tamen esse de iustitia iustificante rigore quodam modum, quia ut Lugus advertit l.c. posset iustificare Deism alienam penam non acceptare, & ab eo debitor exame exiger, sed est de iustitia rigore quodam aquilatorem, cum minor satisfactio[n]e ab operante offeras, quia

offer illa, quam ipse debitor ad satisfaciendum equaliter, & de condigno ponere debet; cum ergo opera iustitiae se habeant equalitatem in ratione satisfactionis cum pena illa temporalis pro qua offeruntur, alioquin nec per se condigne satisfacere posset; & dicendum est oblati pro aliо habere canendum condignitatem eum non sit plus, quod alteri austerius de debito poneat quam quod ipsi satisfaciens austerius, quando pro ipso latifacit. Et per hoc solvitur fundamentum contrarie opinionis, probat enim tantum non esse de rigore iustitiae vindicativa quod ad modum, non autem quoad equalitatem, & licet iustitia vindicativa habeat pro obiecto personam rei, tamen decrevit Deus alium pro ipso satisfacere possit, sed de hoc rursus dicemus dicitur. seq. q. 1. art. 2. num. 50.

77. Quinto et difficilis, an suffragia pro aliis oblate prosint fideli et afferantur. Respondebat Doctores communiter apud Bonacinam dñs. q.2, punct. t. bonum opus dupliciter considerari posse, nempe vel ut meritorum, vel ut satisfactorium, si hoc secundo modo consideratur, felicitat ut satisfactorium non proficit facienti; quies alteri applicatur, nam opus bonum non habet satisfactorium infinitum, sed limitatum, et idem satisfac-

ARTICULUS SECUNDUS

De conditionibus requisitis ex parte illius, pro quo suffragia offeruntur, & ex parte offerentis.

Primo, Doctores communiter docentes tres conditiones requiri in epro quo suffragio offertur, ut ei prole
Una et ut indiget suffragio, hoc est, ut sit debitor aliquis pe-
nalis temporalis, quod latius constat ex dictis, hanc enim ratione
supra dictum articulo, praecedat ab initio non esse officia suffragio
pro Beatis, quia illis non existent; et proxime si aliquis sit fideli-
tate innocens, ut non sit alius penitus debitor, suffragio pro eo
oblata non proficit, nec ullum in eo habent effectus, quia illis
non indigit. Altera conditio est, ut sit in statu gratiae, quia qui
non existit in gratia non habet communicationem cum aliis
membris vivis, cum si mortuus, & idem recipere non potest
infusum ab altero membro, cui non est conjunctum. Tunc
quia in peccato mortali existens dignus est externa pena, quam
diu in eo perseverat, ergo per suffragio nequit penam remissio-
nem obtinere. Tertia conditio est, ut peccata pro quibus facta
factio exhibetur, jam sine deleta quoad culpam; quam non re-
mititur ppter antiqua culpa remittatur, cum magente culpa
semper renascat dignitas, & obligatio ad peccatum. Tunc quia
non videat conveniens Deum satisfactione in acceptare pro pena,
qua videtur esse indulgentia, & gratia, quamdiu manet ad
hunc avertis, & indigneus propter culpan, sed prius debet
placari ab offensa, & reconciliari cum homine, quam condonare
vel acceptare gratiosam satisfactionem pro pena. Ex quo si ut
factio exhibita ab homine iuxta pro se habentem peccatum venia

78 Postremo est difficultas, an iusfragia viventium prodesse possint defundis in Purgatorio ad remissionem peccatum. Quamvis Aris id abolute negaverit, ut refert D. Aug. harsf. 53. & Epiphanius harsf. 75, & illi Hæretici nostri temporis, qui Purgatorium negant; dicendum tamen et cum Ecclesia Catholica iusfragia vivorum prodesse defundis in Purgatorio existentibus, quoad remissionem penarum, & et alia sortem de fide, quod sumitur ex diversis scriptura locis, sed praesternit ex illo. Mat. chab. 12. Santi, O salubris cogitatione pro defunctis exorare, us
a peccatis solvantur, quem locum ita declarat Atelelaus noster lib. 3, cit. tit. 37. art. 2. quia charitas, que est vinculum Ecclesie membrorum eius, non solum ad vivos te extendit, sed etiam ad mortuos in charitate decedunt, charitas enim cum vita corporis non finitur, ut apud Apostolum i. Corinthus, 14. *Charitas numquam excede.* Similiter etiam mortui in memoriis hominum vivunt, & idec intentio viventium ad ipsos diriges potest, & sic iusfragia mortuis duplicitate proficit, sicut, & vivis. Cilicet proper charitatis unionem, & proper intentionem viventium ad ipsos directam. Nec tamen sic eis credenda sunt valere iusfragia, ut flatus eorum mutetur de miseria ad felicitatem, sed valent ad diminutionem peccatorum, & mitigationem, & abbreviationem, vel aliquid hujusmodi, quod statim mortui non transmutant, quia ut dicit August. in Enchirid. c. 65. dum in hac vita viverent, merebantur, ut atque sibi postea prodesse possent. Ita ad verbum discurrat Atelelaus et. que veritas in pluribus Concilii determinata est, scilicet *Carthag. 3. c. 29. Carthag. 4. c. 79. Tolet. 12. Arelatens. c. 12. Brach. 1. cap. 39. Lateran. sub Innocentio IV. c. 69. ac denique in Trid. sess. 2. his verbis. Cum Ecclesia Spiritu sancto edotta ex Sacris literis, & antiqua Parvum traditione, in Sacris Concilii, & novissime in hac Oecumenica Synodo docuerit Purgatorium esse officia, que ibi detinetas fiduciam iusfragia, potissimum vero acceptabiliter, ut in aliis causis propter iusfragia viventium prodesse possint defundis in Purgatorio ad remissionem peccatum. Ita Suares, Valentinus, Nugius, Coninchius, Card. de Lugo, Bonacina, & alii connumerunt. Aliam conditionem addunt aliqui, quod illi pro quo iusfragium obtinet, illi adcepit. Sed illa conditio superflua confutatur, quoniam sufficit generalis voluntas, quam uniusquisque iustus habet, ut solvatur a pena temporalis debita, & sua Eclesiae receptionem est, ut offerant iusfragia pro amicis quoque affinitibus, & ignorantes sibi iusfragia offerri.*

81 Ceterum hanc communem doctrinam non omnino approbat Faber disp. 37. cit. c. 3. inquit enim quod secunda, & tercua conditione non sunt diversa, sed coincidunt, quia secunda legem ordinariam nemini restringit eam, nisi ei detur gratia sacramenti factus, non ergo sunt duas conditiones, sed una tantum. Subdit deinde neque hanc conditionem esse simpliciter necessariam, ut iusfragia proficit illi pro quo obtinetur, quia homo exiens in peccato potest adimplere præceptum sibi a Sacerdote imbutum pro peccatis iam contulit, etiam si talis potentialitas haec poena in statu peccati mortalis, alius est enim meriti, & alius satisfacere pro pena debita, verum est, quod exiens in peccato mortaliter non potest mereri vitam aeternam, quia est extrahereditatem, seu debet satisfacere unde cum exiens in peccato mortaliter potest satisfacere pro pena debita suis peccatis, etiam si satisfactio oblatab a ipso pro alio valere, & acceptari poterit pro solutione penae debitis peccatis illius tam dimissis, quam ad culpam, etiam si poena in peccatum mortale inciditerit, ita discurrat Faber l. V. Verum quavis illi duae conditions coincident, quod remissionem peccatorum mortali, quia hoc non remittitur, nisi per infusum gratie, non tamen ea est, quod remissionem venialium, quecumque gratia habituali compofibiles sunt, unde potest homo esse in statu gratie, & adhuc venialibus detineri, & in tali calu iusfragia pro eo oblatam ut profundit illi